

inibus constitutos, qui non aliter a postulando remouentur, quam si stipendiis Ecclesie alantur. Nec obstat textus in d. 1. clerici, nam omisso Covar. in c. 1. de restam, dicendum est, textum illum referendum esse ad tempora primitiva Ecclesie, cum beneficiis Ecclesiastica nondum erecta erant, sed bona Ecclesie sub dispositione Episcopi consistebant, tunc enim si clerici bonis propriis patrimonialibus alii poterant, ex bonis pauperum aliquid percipere non valebant, nec eo casu Alexander III. in presenti ordinando, qui habet sufficiens patrimonium, petit aliud beneficium, seu titulum. Nec obstat, quod de clericis circuitibus expendebamus, nam illi ordinabantur ad titulum certe Ecclesie, sed eo modo, ut contineantur ad plebem, & delicta spiritualia inquirerent, ut pro ipsius canonis expositione ait Balsamon in illis verbis: "Alii quidem canonis in vicis, & in pagis Chorepiscopos, & presbyteros constituendos definerunt; presens autem canon iubet fieri Periodeutas; & non Episcopos, ne dignitas Episcopi villis, & contempta euadat; sunt autem Periodeuta, qui hodie ab Episcopis promouentur Exarchi, si enim circumferant, & delicta spiritualia observant, & fideles persequantur, unde circuitores illi cum certo titulo promoti erant, sed promouere proprio plebem circabant."

Exponitur de postulato 30. de iure patron.

Sed huicque traditis obstat textus in c. postulasti 30. de iure patron. ubi docetur, posse clericum ad maiores gradus ascendere ad presentationem, seu intitutionem Rectoris retinentis beneficium: quo casu clericus ordinandus nullum titulum assequitur ex tali presentatione, nec jus futurum ad beneficium: igitur absque titulo potest quis ordinari. Procius textus ex postione sciendum est, intitutionem nihil aliud esse, quam nominationem vel presentationem rectoris Ecclesie contententis, ut alius ordinetur ad titulum Ecclesie, quam ipse possidet, consentiendo non ut eadem, unaque Ecclesia illi simul conferatur; quod fieri non potest; iuxta textus in c. maioris. 13. capite cum non ignorat 13. hoc tit. sed tantum consentiendo, ut certa portio tractum loco personis assignetur ordinando, de qua intitutione aliquid accipiant textus in c. conuenerunt 6. de iure, non restam. capite propositi 6. de filiis presb. que intitulo.

ut difficultati satisfaciatur, non est titulus beneficii, sed cum ex ea deur certa, & perpetua congrua sustentationis, merito eo modo, quo patrimonium sufficiens est titulus ad ordines, ita est intitutio illa; docuerunt Decius, Felinus, & alii, quos congerit & sequuntur Gigas de post. q. 6. n. 3. Quintadvennas l. 3. de Ecclesiast. n. 20. talis autem intitutio nullum jus habet ad ipsum beneficium, tam vivo, quam defuncto ipso Rectore, ut pro ipsius textus interpretatione late tradunt Rochus a Curte in tract. de iure patron. verbo Competens; n. 61. Lambert. eod. tr. l. 3. q. 5. art. 6. n. 10. & nos in eius commentario dicemus.

Ex supra traditis lucem accipit textus in can. 2. Synodi Melitenis, ubi ita Patres sanxerunt: "Qui vero ex nostris parochiis, aut ad titulum, aut absolute ordinari petuntur, nullatenus ordinentur, nisi aut in clero certo, & religioso, vel etiam in civitate, fidei aut anno immorentur, ut de vita, & conuersione, atque doctrina illorum certitudo possit agnosci: & nemo absolute quemquam ordinare presumat, sicut sancti sanxerunt canones." Ibi enim duo diversa prohibentur, primum, ut nullus ordinetur, etiam ad titulum parochie, nisi per annum conuersatus fuerit in civitate, ut ita de vita, & moribus ejus constet, iuxta ea que adduxi in c. 9. de temp. ord. Secundum, ut nemo absolute ordinetur, id est ad titulum Ecclesie, sed specialiter ad titulum certe Ecclesie: unde verba posteriora ipsius canonis referenda sunt ad canones Concilii Chalced. & Placent. de quibus in d. c. 1. & 2. q. 6. n. 10. & supra traditis etiam exponendus est textus in can. 6. Cone. Valent. Hispan. ubi ita fuerunt Patres: "Ut nullus alienum clericum secundum decreta canonum sine consensu Episcopi sui audeat ordinare; sed nec illum sanctorum sacerdotum quicumque ordinem, qui localem se futurum primitus non sponderit, ut per hoc nullus a regula, vel disciplina Ecclesiastica deuiare permittatur impune." Quibus verbis damnantur clerici volatiles, & defuorios, nulli titulo, nulli Ecclesie addicti, vel mancipati, & ideo habetur, ut omnes, qui ordinantur, promittant se locales futuros, id est a proprio titulo, & Ecclesia non disceduros, iuxta supra adducta ea utraque militia, sacra, & profana.

Exponitur de iure Synodi Melitenis.

Intelligitur can. 4. Concilii Valent.

C A P U T V.

Idem a in eodem.

Quia in tantum quorundam processit ambitio, ut non duas, vel tres, sed plures Ecclesias perhibeantur habere, cum nec duabus possint debitam provisionem impendere; per fratres, & Coepiscopos nostros hoc emendari precipimus, & de b multitudine prebendarum canonibus inimica, que dissolutionis materiam, & evagationis inducit, certumque continet periculum animarum, eorum qui Ecclesiis deservire valeant, indigentiam volumus subleuari.

N O T E.

1. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. 6. & habentur hac verba in ipso Concilio Laterano. c. 14. & statim postea annexatur alia, que extant in c. presertim de iurepat.

2. Quae, seu pluralitas beneficiorum, duorum nomine verificatur, argumento capitis pluralis q. ubi plura Pechius, & Canisius de reg. jur. l. 6. l. ubi n. 13. ff. de rest. Atque ideo leges ecclesiasticas hanc prohibitionem firmantes, duorum beneficiorum plerumque mentionem faciunt, c. clericum 21. q. 1. c. si qui 19. hoc tit. in 6. Clementina si plures, eod. tit. Trid. sess. 24. de ref. c. 17. sicut & dispensatio plura beneficia obtinenda, de duobus intelligitur, dicto c. si qui 19. in fine, c. non petat 21. hoc tit. in 6. c. dudum 54. v. superfluo, de elect. quod & in qualibet favorabili dispositione procedit, l. liberius 17. §. post amos, ff. de manumiss. testam. Illustrat Barbosa dist. 265. Nec contrarium docetur in presenti per hanc dictionem, multitudinem, que plura ex se petit. Facit etiam lex 1. ff. de option. legat. ubi docetur, eam cui legata est optio servorum, posse tres eligere. Igitur quia pluralitas in duobus non verificatur. Nam dicendum est, in presenti textu non negari, quin pluralitas beneficiorum in duobus verificetur; sed mentionem multitudinis fieri, ut damnantur PP. expresse & specificè abusu, atque excessu eo tempore vigentes apud aliquos amb-

3. ficiosa clericos, qui contra sacros canones non solum duas, sed & plures Ecclesias possidebant, & ita contra interdictionem pluralitatem veniebant: que pluralitas si in duobus verificatur, ex supra traditis, fortiori ratione in multitudine, pluralitas enim simpliciter prolata ad duo refertur, d. l. liberos, l. inser 217. §. fin. ff. de verb. signif. l. si pluribus 33. ff. de legat. 1. textus ita intelligendus in l. pluribus 32. ff. de procur. Si vero adiciatur alicui numero precedenti, importat augmentum illius, ut in presenti, & in c. non debet 20. in fine, 65. dist. c. 2. ibi: Duo, aut plura beneficia; de filiis presb. l. 6. l. est post tres; ff. si qui cautionibus, l. hoc adiectio, ff. de verb. signif. Nec obstat textus in dicit. l. 1. §. de option. legat. nam omnibus traditis Pechio in dicto cap. pluralitas, dicendum est, in ea specie legatarium, cui relicta fuit servorum electio ex familia testatoris, posse tres eligere laxatis iuris regulis, ex recepto D. Pii favore ultima voluntatis; siquidem in ea pleniori interpretatio facienda est, leg. l. 1. §. l. plerumque 12. §. sed si peioris, ff. de usi & habit. l. in testamentis, ff. de reg. jur. c. cum delecti 6. de donat. Consta l. 2. §. de test. c. 4. n. 1. Pachinius l. 13. controu. c. 7. in fin. prosequuntur latius ipsius textus interpretationem Pinel. l. 2. §. de test. c. 16. Latreutiqui l. 5. §. de test. c. 4. n. 3. Joannes Bertrandus in vita Procali, qui recte in eo textu pro Calio, reponit Amulio. Commentarium hujus textu dabimus infra in capite de multa.

C A P U T VI.

Idem.

Cum tenearum ex debito suscepti regiminis provisioni clericorum intendere, tibi & aliis Ecclesiarum Prælati pro eis scripta nostra dirigimus, interdum etiam super illorum provisione, qui aliud sufficiens beneficium habere noscuntur. Verum aliquando ignoramus, eos habere aliud beneficium, pro quibus tibi, & aliis Ecclesiarum Prælati scribimus. Si preces & mandatum nostrum pro aliquo recepisti, vel aliquando recipies, qui aliud beneficium habet, de quo valeat commodè sustentari, nisi forte in litteris ipsis de alio beneficio, quod habet, mentio habeatur; aut si non potest sine scandalo et provideri, æquanimiter sustinebimus, si pro eo preces, & mandatum nostrum non duxeris exequendum.

N O T E.

1. Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc tit. cap. 8. textusque iste referunt inter acta Alexandri III. post Concilium Lateran. p. 30. cap. 2. & continet peculiariter decisionem circa prohibitionem pluralitatis beneficiorum, dum scribit Alexander; quod si Pontifex iubeat Episcopo, ut beneficium conferat clerico aliud habenti, & Epi-

2. scopus agnoscat ex tali collatione scandalum in Ecclesia generare se oriri posse, in similibus recepti executione impendere debet, ut scandalum evitet, cuius causa, & ut ceteris, plura in iure indulgentur, cap. ad aures, de tempor. ordin. cap. 1. de presb. ubi probavi; & latius illustravi in c. si quando 9. de ref. ex quo commentario præsentis petendum est, videndumque Salgado de revent. bullar. 1. p. c. 3. n. prima, & c. 4. per totum.

C A

Idem.

Referente nobis I. presbytero latore presentium, accepimus quod cum duas Ecclesias haberet, Archidiaconus tuus ipsum altera illarum spoliaverit, & eam cuidam presbytero G. nomine assignavit; practicus autem I. sentiens se in hac parte gravari, ad fratrem nostrum charissimum Rheim. Archiepiscopum appellavit. Cuique idem I. de mandato ejusdem Archiepiscopi in præscripta Ecclesia restitutus fuisse, memoratus G. ad nostram audientiam appellavit: postea vero factus Archidiaconus eundem I. eo quod ad presentiam suam vocatus, ut alteram de prædictis Ecclesiis prænominato G. concederet, venire contempsit, vinculo excommunicationis e adstrinxit. Nos autem a sententia qua tenebatur, facientes absolvi, eundem ad te duximus remittendum. Quocirca mandamus, quatenus partibus ante presentiam tuam convocatis, præscripto I. una de præfatis Ecclesiis, quam voluerit, cum pertinentiis suis relicta, alteram præfatio G. si Ecclesiam non habeat, non differas assignare. Si vero aliam habet Ecclesiam, ipsam alteri personæ idoneæ beneficio Ecclesiastico carenti, incunctanter assignes.

N O T E.

1. In eodem, legitur in prima collectione, sub hoc tit. c. 9. id est, in eodem Concilio Later. p. 30. c. 3. ubi reperitur hic textus.
2. Appellavit. Quatenus omisso Episcopo ad Archiepiscopum appellatio in presenti specie admitteretur, expo-

3. sul in capite dilecti 65. de appellatione.
4. Quae sententia rite prolata fuit, cum appellationis instantia fuisse finita; quatenus tamen Archidiaconus Rheimensis jurisdictionem contentiosam in hoc casu possit exercere, explicavi in c. ad hoc, de offic. Arch. Commentarium hujus textus dabimus in c. de multa 28. hoc tit.

C A P U T VIII.

Idem in Concilio a Turonensi.

Majoribus Ecclesie beneficiis in sua integritate manentibus, indecorum nimis videtur, ut minorum clericorum prebenda partium sectionem. Idcirco, ut sicut in magnis, ita quoque in minimis membris suis firmam Ecclesia habeat unitatem, divisionem prebendarum, aut dignitatum b permutationem fieri prohibemus.

N O T E.

1. Turonensi. Hæc Synodus celebrata fuit sub Alexand. III. contra Victorem Antipapam, ubi ipse damnatus fuit judicio 18. Cardinalium, & 124. Episcoporum, de qua hæc refertur Sigebertus "In octavis Pentecostes Alexander Papa tenuit Concil. Turon. anno Domini 1163. in quo excommunicavit Octavianum cum aliis schismaticis, & complicibus suis." Joann. Tyrinus in chron. de Regibus Francor. an. 1164. qui est 27. Ludovici Junioris, ibi: Concil. Turonense sub Alexandro Papa habitum est, quo acta Papiensis Concilii, in quo Victor & Fredericus præfuerat, damnata fuerunt. Matthæus Paris. in histor. Angliæ. "Alexander Turonis Concilium celebravit in Ecclesia sancti Mauricii duodecim Kalendas Junii, ad cujus vocationem permittitio Regis Angliæ venerunt Archiepiscopi, & alii Angliæ prelati, Thomas Cantuariensis Archiepiscopus cum suis suffraganeis, & ad dexteram Papæ in Concilio sedit, & Archiepiscopus Eboracensis Rogerius ad sinistram, cum solo Episcopo Dunelmensi." Ex actis viæ Alexandri III. prohibet Binius in notis ad hoc Concilium. In eo novem canones statuti fuerunt, quos refert Neubrigenus in lib. rerum Angliæ, & eorum sententias Coriolanus in summa Concil. fol. 524. In primo canonem reperitur hic textus, & hujusmodi sectionem beneficiorum specialiter hoc Concilio prohibita esse, constat ex c. 1. 2. & 3. hoc tit. in 2. collect. b Permutationes. "Hanc partem exponemus in c. questum, de rerum permu."

2. tingit cum aqualia sunt merita eorum, qui ad beneficium, seu premium accedunt, ut contingit Scipioni, qui devicta Carthagine, cum incertum esset quis ex duobus primis marum ascendisset, ambobus coronas donavit, ut refertur Livius, 16. belli Punici, Plutarchus in Scipione. Igitur etiam beneficium, seu prebenda inter duos aqualiter dignos dividi potest. Accedit, nam Episcopus potest, ut divinus cultus augeretur, novum onus spirituale beneficiis imponere, c. significatum hoc tit. Unde Ivo Episcopus Carnot. in sua Ecclesia diversis Præposituram, & dimidiam partem communitati Canonico-rum contulit, ex qua feret quotidianus panis, quem acciperet assidui, amitteret tardi, ut ipse refert ep. 219. cujus verba restuli in c. de cetero, de cler. non restam.

3. Qua dubitandi ratione non obstante vera est presens Concilii Turonensis constitutio, cujus rationem assignarunt Patres, quia videlicet majoribus beneficiis in sua integritate manentibus, indecorum est, ut minores prebenda dividantur; majores prebendas appellant Patres Episcopatus, minores vero Canonicias, portiones, & cetera beneficia. Ratio autem cur tam majores, quam minores prebenda dividi non debeant, provenit ex eorum natura, que perit unum tantum sacerdotem beneficiarium: sicut una diocesis pertinet unum Episcopum, c. cum non ignores 15. hoc tit. c. in quibus 7. q. 1. c. ubi §. fin. 20. q. 3. c. fin. 21. q. 2. quia reputatur absurdum, ut unum corpus duo capita habeat, ut docetur in c. quantum 14. de offic. Ordin. illic: "Ne una, eademque civitas, sive diocesis, diversis Pontificibus habeat, tanquam unum corpus diversæ capita." Illustrant late Pereyra de emb. §. vandi, c. 26. n. 27. Bellarm. de Rom. Pont. l. 1. c. 1. Simanchas de reb. l. 3. c. 2. c. Petrus Gregor. eod. tr. l. 5. c. 3. c. Merito ergo Patres Concilii Turon. prohibuerunt sectionem prebendarum, beneficiorumque divisionem.

Traditur ratio dubitandi.

C O M M E N T A R I U M.

1. Conclusio, que ex hoc primo canone Concilii Turon. committeri deducitur, sic se habet: Prebenda, seu beneficium, que ex uno non debent. Probant eam textus in c. 14. 20. c. dilecti 30. c. vacante, c. excommunicatus, hoc tit. c. ubi iuncta rubrica, in ecclesi. benef. sine dimission. conlaturus; c. si plura prebendas 1. q. 3. Concil. Palentin. an. 1322. cap. 9. Concil. Rheimense apud Carnot. p. 3. Decret. c. 49. ibi: "Sicut in unaquaque Ecclesia presbyter debet esse, ita ipsa, que sponsa, vel uxore jus dicitur, non potest dividi inter plures presbyteros, sed unum tantummodo habeat sacerdotem, qui caste & sinceriter regat: unde interdicitur, ut nullus præfamat Ecclesiam inter duos, vel plures dividere, quia Ecclesia Christi uxor, & sponsa esse debet, non cortum, sicut Calixtus Papa testatur. in Conspectu Ecclesie Anglicanæ sanctio, quas congerit Choppinus l. 2. §. de presb. tit. 6. n. 17. Concil. Londin. habitum an. 1227. cujus canonem refert Matthæus Paris. per hæc verba: "Statutum est nasquam deinceps in plures prebendas, vel vicarias una Ecclesia dividatur." Illustrant ultra conceptos a Barbosa in presb. ep. in ritul. ubi dicitur, ubi plures laudat Garano, Stephanus Durantis q. 48. Robertus l. 1. v. q. 2. Vighellius in method. juris can. l. 3. q. 43. fol. 219. Ciron. ad rit. ubi dicitur, Balduvus in notis ad Innoc. III. l. 1. q. 1. c. 1. Coratius de benef. l. 1. c. 4. Valentis eod. tit. l. 2. tit. 6. Petrus Greg. l. 1. partit. tit. 28. c. 15. & l. 1. de ref. c. 25. Soloz. l. 3. polit. c. 10. Saledo de lege posit. l. 2. c. 19. Anton. August. in epit. juris l. 15. tit. 12. Joannes Darris de benef. §. 5. c. 2. in fine, Joherjus de re benef. l. 1. q. 28. in 54. Soloz. l. 2. de iure testam. eod. c. 2. c. 6. Arnificus rom. 1. de reprob. c. 2. §. l. 1. c. 1. Præsentis canonis diffinitio sequenti consideratione, nam ecclesiarum alicuius officii, seu ministerii, possunt stipendiarum talis officii partem alii assignare, l. restituenda, c. de advocat. divers. jud. ibi: In utrumque dividendum; l. fin. c. de offic. magist. milite. l. sejo, ff. de man. legat. quod con-

2. Nec obstat dubitandi ratio supra adducta; nam licet regulariter prohibita sit sectio prebendarum, quia tam majores, quam minores prebenda debeant in sua integritate manere, ut ita tam in capite, quam in membris unitatem servet Ecclesia; tamen quando aucta fuerint Ecclesie facultates, poterit augeri prebendarum numerus, c. cum M. §. de constit. c. 10. 33. de P. S. Siquidem hæc regula Concilii Turonensis limitationem patitur, nisi ad sit iusta causa prebendas dividendi, constituendique plures ex una, c. vacante 26. hoc tit. c. 9. de test. addit. Ideoque ubi utilitas Ecclesie id postulat, & prebende opibus abundant, iuste eas vacantes dividit Episcopus, ut docet Innocentius III. l. 1. regest. 13. epist. 19. ibi: "Gaufridus Eboracensis Archiepiscopus, de quadam magna prebenda duas instituit; ubi notavit Boquetus. Sicut enim licet generaliter prohibita sit, ut collator non possit conferendo beneficium partem tractam unius, vel plarium anorum sibi relinere, c. prohibemus, de censib. tamen id ex summa necessitate, & Pontificis licentia fieri valet, c. per. de re. 8. & Joannem XXII. & Benedictum XI. sape sæpius in subsidium belli adversus fidei hostes partem tractam beneficiorum servasse, refert Cironius ad rit. ubi dicitur, beneficia dividi possunt; quo modo sectionem beneficiorum in diocesium Palent. Calagur. & Burgenfi descendit Saledo d. l. 2. de lege posit. c. 19. inde etiam ex iustis causis pensiones constitui possunt. Solozanus l. 2. l. 2. c. 3. n. 27.

Diffluit ratio dubitandi.

Exponitur de cum veris de rest. epol.

Traditur subaudiendo.

IN sol.) Insuper, legitur in prima collectione, sub h. r. e. 13. post Concil. autem Later. p. 40. c. 9. legitur Salazar. Aut Augustinus, in notis ad 1. collect. legendum putat Insulano; sed verius est legendum esse Insulensis. Insulensis enim Ecclesia est in Belgio; eius Canonici a prima illius fundacione fuerunt canonici regulares, ut constat ex instrumento fundacionis Baldini Comitis Flandrie, qui dictam Ecclesiam fundavit an. 1037. ut refert Pennotus l. 2. hist. canon. regul. c. 38. v. 7. b. in quod. Sed hoc Capituli factum non levis continet difficultates. Primam ex eo, quod omnis pactio precedens in spiritualibus simoniaca est, c. quoniam primam l. 1. q. 1. c. fin. de iuris iur. c. sua 29. c. tuam 34. de simonia; sed in presenti precepto duplex pactio, alia de Missa quotidiana celebranda, altera de non recedendo ab Ecclesia inuito Capitulo; ergo tantquam simoniaca admitti non debebat. Secunda ex eo nascitur, quia prebenda confertur est pure absque ulla conditione, vel pacto, c. quoniam in q. 2. c. 2. de elec. l. 6. quia talia simoniam redolent, c. per laicos 16. q. 7. c. quam primum de pactis, quod idem procedit in modo adjecto, c. verum, de cond. appof. l. 1. c. de donat. que sub modo: igitur in presenti, nec in modum conditionis, nec in formam modi poterat prebenda ita conferri, precipue, quia sicut prebenda dividi non potest: c. maioribus 8. b. r. ita nec tempore collationis novum onus illi imponi, c. un. ut ead. benef. Sed prima difficultas ut satisfaciatur Glossa & communiter repetentes in presenti, docent collationem prebende hic factam non fuisse sub modo aut conditione, sed prebende ipsi vacanti tale onus impositum fuisse. & ita cum suo onere prebendam in noviter electum transire, & arguendo textum in d. c. un. v. si vero, ut ead. benef. c. ex licentia, de pignori. Glossam sequuntur Decius hic n. 10. Abbas in c. Jacobus, n. 3. de simon. Silv. verbo Simonia, q. 9. Spino in specul. testam. gloss. 7. p. 1. c. 2. Sed licet hec interpretatio vera sit, quatenus supponit Episcopum posse beneficio vacanti novum onus adicere spirituale, ut probavi in d. c. maioribus; tamen presenti decisioni non convenit, cum aperte ex eo constat, tempore collationis conditionem illam adjectam fuisse. Quare ea solutione omitta, placet aliorum sententia, qui docent in spiritualibus conferendis modum, aut conditionem similiter spirituales absque vicio simoniae adici posse; quia tunc nihil datur spirituale, quod similitudinem pretii habere possit, ut late probat Angusanus l. 4. de legib. c. 7. per totum. Unde cum in presenti casu Ecclesia prebenda collata fuisset sub spirituali modo, videlicet cum onere celebrandi Missam, merito Alexander III. huiusmodi collationem, tanquam ab omni simoniae labe immunem approbavit. Nec obstat secunda difficultas deducta ex eo, quod collatio beneficii sub conditione fieri non debet, d. c. 2. de elec. quia tanquam actus legitimus, eam recipere non valet, ut probat Selva de

benef. 3. p. q. 20. Lambert. de interpretat. l. 2. p. 2. q. 2. n. 9. Covar. l. 3. var. c. 16. n. 2. Cui difficultati ut aliqui satisfaciunt, docent regulam textum in d. c. 2. non procedere in conditionibus, que tacite insunt, que etiam exprimentur, non vitiant actum; ita Glossa in c. significasti, de elec. & in Clem. l. de reb. spol. docent Navarrum in c. accepta, appof. 2. n. 41. de reb. spol. Miranda in manual. l. 2. q. 23. art. 17. Quare collatio beneficii recte fit sub ea conditione, si idoneus est, ut docet Felinus per textum ibi in c. fin. n. 14. de presump. quare cum in presenti casu, saltem in genere prebende inest onus Missam celebrandi, etiam exprimeretur, non vitia collationem. Sed facilius responderi potest, textum in d. c. 2. de elec. procedere in conditione que suspendit actum, non vero in modo licite adjecto, ut fuit in presenti onus celebrandi Missam: quia tunc cum eo onere pure fit collatio, & tale onus adici posse, iam probavi in d. c. maioribus.

c. Missam de sancta Maria.) Sed obstat, quod Missa publica, & quotidie ex ritualibus Ecclesia statuta pratermitti non debet ob Missam privatam, c. 2. de celebr. missar. Unde presbyterum non observantem rubricas ipsas Missalis Romani, lethali peccate defendunt Azor l. 2. p. inf. l. 10. c. 29. q. 6. pluribus relate Diana 2. p. n. 14. resp. 55. Igitur in presenti casu non poterat a Capitulo injungi onus quotidie celebrandi Missam de B. Virgine Maria. Pro cuius difficultatis solutione dicendum est, quod licet in hoc casu gravamen de dicenda Missa imponeretur, non tamen ex eo derogatum fuit Ecclesia statutis, aut rubricis, ita ut obligatio assidue celebrandi in presenti debeat intelligi iuxta Ecclesie dispositionem, & consuetudinem, ut docuerunt Barbosa de possib. Ep. 2. p. alleg. 24. n. 32. Diana 2. p. n. 14. resp. 31. Unde inferunt, quod regulariter loquendo, clericus qui debet celebrare Missam secundum dispositionem fundatoris, qui iussit ut quotidie Missam diceret de aliquo Sancto specialiter, rite adimplet onus si bi injunctum, si iuxta Ecclesie rubricas celebret, ut tenent Lara de capel. l. 2. cap. 8. n. 32. Silvestr. verbo Missa, q. 10. Manrique de differ. variis que for. q. 191.

d. Possit dimittite.) Hec verba expofita in c. admonet, de reventu. c. Sabina hospitibus.) Unde capellanus, qui obstrictus est per se Missam celebrare, rite potest obhonestatem, & majoris devotionis gratiam omittere singulis hebdomadis unam, vel aliam, dummodo voluptatis causa id non faciat, ut resolvunt plures congesti a Narbona in horographi. hor. 5. n. 11. Prado de Euchar. q. 23. dub. 15. §. 2. Leander, Lugo, & Diana, quos refert & sequitur Pater Henao n. 2. de sacra. Missa, disp. 19. sect. 3. n. 31. qui sequentibus quaestionibus examinat, an talis capellanus agraitudine oppressus per longam tempus, teneatur per substitutum celebrare, & an his diebus, quibus propter honestatem, majoremque devotionem excusatur ab onere celebrandi, possit pro se, vel pro alio, accepto stipendio Missam celebrare, que omnia hinc textui non male annexantur.

CAPUT XII.

Idem Voigor. a Episcopo.

DE monachis autem, qui vicarios parochialium Ecclesiarum in tantum gravant, ut b hospitalitatem tenere non possint, nec honestam sustentationem habere: eam curam & providentiam habeas, quod ad presentationem monachorum nullum recipias, nisi ei tantum de beneficiis ecclesiasticis coram te fuerit assignatum, unde iura Episcopalia possit persolvere, & congruam, atque sufficientem sustentationem habere. Illis autem sacerdotibus, quibus a te, vel predecessoribus tuis in Ecclesiis Monachorum cura est animarum commissa, eam subtrahere non poteris, nisi ipsis a monachis honesta, & sufficientis sustentatio fuerit assignata.

Vigor.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, cap. 14. ubi additur pars capituli meminimus; unde constat in presenti referri partem textus in cap. me-

minimus, de appellacione; ubi iam id notavi. b Hospitalitatem.) Valde consonat textus in c. 2. de supplev. regi. ubi que ad hunc textum spectant, adduxi, & in c. avaritia 10. hoc tit.

CAPUT XIII.

Idem a Salernit. Archiepiscopo.

AD hac, licet consuetudo illa non sit consona rationi, secundum quam clericus, si a Kal. Mart. usque ad Kal. Novembris decesserit, totum fructum beneficii, quod debet anno illo percipere, secundum suam voluntatem largitur, quia tamen in multis Ecclesiis observatur, eam satis in Episcopatu tuo poteris tolerare; pratermitti si clericus in decessu suo gravetur onere debitorum. Illud est omnino rationi contrarium ut unus clericus in una Ecclesia, vel in diversis Ecclesiis Archidiaconatum, & b Decanatum obtineat, cum singula officia in Ecclesiis assidue exigant personarum.

Salernit.) Ita legitur in prima collectione, sub tit. de rebus, cap. 7. ubi additur pars capituli tua nos, & infra; sed legendum esse, cum tu, & infra, iam notavit Antonius Augustinus in iplo textu, unde cognoscitur priorem

partem extare in c. cum tu, de usur. aliam in cap. 4. de habit. cler. b Archidiaconatum, & Decanatum.) Nisi ex dispensatione Pontificia, ut in c. in a. de cler. non resp. ubi notavi, alias nemo potest obtinere utramque dignitatem. Commentarium huius textus dabimus, in c. de multa, hoc tit.

CAPUT XIV.

Idem a Burdegalensi Archiepiscopo.

Præterea de Arch. G. qui in tua, & Tolofana Ecclesia b Archidiaconus sit constitutus, in utraque regulariter professus, collectis illis, que in Archidiaconatu Ecclesie tue colligere potest, prater conscientiam tuam Tolosam regreditur, & ibi per annum, vel eo amplius moratur: prudentia tua significamus, ut eundem G. si res ista se habet, altero, quem maluerit Archidiaconatu, oc. & ap. cel. facias esse contentum.

Burdegal.) Ita etiam legitur in prima collectione, sub hoc titulo, de excess. Præl. c. 4. & post Concil. Lateran. p. 24. c. 5. ubi extat integra hujus textus: eius prior pars extat, in c. 2. qui matrimonium acculare, in 1. collecta, Burdegala civitas Gallie est, supra Garunnam flumen, ad mare Oceanum, ut refert Papirius Mafson. in descript. Gallie per flumina, fol. 553. Prima provincia Aquitanica, Burdegala est, ita dicta, ut ait D. Isidorus l. 18. etymol. quod Baragos Gallos primum colonos habuerit, plura de ejus situ, & antiquitate tradit Chenu in chron. fol. 411. habet Ecclesiam Cathedralen dicatam sancto Andres, de cuius Primatu egi in c. fin. de major. & obedi. Gaufrido, seu Gaufrido eius Præsulis missa est præfens decisio. b Archidiaconus.) Juxta consuetudinem Gallie in presenti relatum: & jam notavi in c. tua 8. de cler. non resp. c. Regulariter.) Olim enim in utraque Ecclesia Metropoli-

tana, Burdegalensi videlicet, & Tolofana, canonici vitam regularem professantur, juxta regulam D. Augustini. De Burdegalensi ita ex Vincentio, & Antonio in vita Caroli Magni, c. 29. refert: "Beatum namque Rolandum super duas mulas, tapeto auro subvectum, pallii reatum utque ad Blavium Carolus delerri fecit, & in Beati Romani Basilica, quam olim ipse edificaverat, canonicosque regulares introriter, & honorifice pepelivit." Que verba de ipsa Ecclesia Burdegal. exponit Pennotus, l. 2. hist. canon. regul. c. 33. n. 11. Tolofanam Ecclesiam etiam utque ad an. 1500. Canonicorum regularium fuisse liquet ex c. in causa, de elec. & ex chron. Tolofano ubi legitur, quod Carolus Magnus circa an. 890. in medio civitatis posuit monasterium, constituitque ibidem Archiepiscopalem: refert Pennotus, d. c. 33. n. 20. Unde Archidiaconus de quo in presenti, in utraque Ecclesia vitam regularem fecerat, professusque erat. Commentarium huius textus dabimus infra in c. de multa.

CAPUT XV.

Alexand. III. a Januensi Episcopo.

Cum non ignores, quod una Ecclesia b unius debet esse sacerdotis, mirabile gerimus, & indignum, si uni perclara locum in pluribus Ecclesiis velis concedere, & in Episcopatu tuo inducere consuetudinem c Gallicana Ecclesia, que cum unum ad plura recipiat beneficia, contra sacrorum canonum instituta, non comprobatur a nobis, licet non possit d. præ multitudinem delinquentium emendari. Cum igitur nuntius illius presbyteri, qui in duabus Ecclesiis locum habere conatur, & quidam clerici Ecclesie sancti G. de Raballo, in qua locum se habere dicebant, ad presentiam nostram accesserint: nos attendentes non esse convenientes, vel honestum, ut idem presbyter locum in duabus Ecclesiis habeat, volumus, & mandamus, quatenus illo beneficio, quod habet faciatis eum manere contentum. Quod si forte Archiepiscopus, & clerici alterius Ecclesie in eum consenserit, eis nunc dissidentibus, cum ipsorum scandalo non debet locum in ipsa Ecclesia, vel quærere, vel habere.

Genuensi.) Januensi, legitur in secunda collectione, sub hoc tit. c. 1. Sed idem esse Januam, ac Genuam, iam supra notavi in c. 21. de elec. ubi nonnulla de hac Ecclesia congesti. b Unius debet.) Ita ut nec plures ad eam eligi debeant iuxta adducta, in c. maioribus, hoc tit. nec unus ad plures, ut in hoc textu docetur.

Per populum multum crimen perpetravit insultum. Cui convenit Seneca, l. 2. de ira, c. 10. ibi: "In singulis severitas Imperatoris distinguitur; at necessaria venia est, ubi totus deseruit exercitus; nam licet non tollat culpam, nec iram sapientis turba peccantium; intelligit tamen quam iniquum sit, & periculofum iraci publico vitio." Sic etiam Scipio Africanus seditione inter milites orta, in eos tantum a quibus initium tumultus coeparat, animadvertendum censuit, dicens ita fieri posse, ut poena ad paucos, exemplum ad multos perveniret: referente Plutarcho, in Scipione. Illustrat D. Joannes Solozan, emb. 75. in fine. Sed si multitudo in suo scelere perseveret, aut delictum commissum fœdissimum, gravissimisque sit, tunc totam quoque puniri posse, & deleri solere, constat ex generali Sodomorum punitione, & illa, quam Moyses propter peccatum idololatrice in viginti duo milia hominum fecit. Commentarium huius textus reperies, in c. de multa h. t.

c Gallicana.) Ut notavi in c. antecedenti. d Era multitudo.) Est enim tam tritum, quam certum, micium agendum esse cum multitudo deliquit, aliquidque severitati detrahendum, cum non hujus, aut illius periculum, sed multorum jacet strages; magisque tunc monendo, ac minando, quam puniendo agi debere ut ex sanctis Patribus probat Gratianus, in c. constitueret, 50. disp. c. ordinationes, cap. 13. q. 4. & pluribus rationibus adducunt Parinacius, & Tiraquel. de panis temper. qua 47. adducentes verum illum:

CAPUT XVI.

Innoc. III. a Zamorensi Episcopo.

Cum secundum Apostolum, qui altari servit, de altari vivere debeat; & qui ad onus eligitur, repellit non deputantur, ut ipsa nominis ratio persuadet. Cum enim a xepov, quod est fors, vel hereditas, d appellentur, quia in sui ordinatione, vel assumuntur in hereditatem Domini, vel assequuntur hereditatem in ipso, ut vere possint per quam divinis obsequiis adscribuntur. Licet autem e prædecessores nostri ordinationes eorum, qui sine certo titulo promoventur, in injuriam ordinantium irritas esse voluerint, & inanes: nos tamen benignius agere cupientes, consequuntur: ne forte clamores pauperum clericorum, quos in aures Domini Sabaoth credimus introire, indurata facie negligere videamur. Inde est, quod cum dilectus filius Bernardus lator presentium, a g G. bonæ memorie prædecessore tuo (sicut asserit) in officium fuerit Subdiaconatus nullo presentante promotus, nec ullum sit ecclesiasticum beneficium assecutus: fraternitati tue per Apostolica scripta mandamus, quatenus si cum dilectis filiis I. Deidoneum repereris, & ecclesiastico beneficio non indignum, tamdiu ei vita necessaria congrue subministris, donec quod si per b examinationem illorum fuerit repertus idoneus, & tu ei juxta mandatum nostrum neglexeris providere, cum hoc nobis per eorum litteras innotuerit, ad id exequendum te per distinctionem ecclesiasticam compellemus: quia sicut nolimus injusta præcipere, sic cum iusta præcipimus, volumus efficaciter exaudiri. Datum Laterani III. Non. April.

Zamorensi.) Ita etiam legitur in tertia collectione, sub hoc tit. c. 1. & in epistolis editis a Siereto, fol. 37. ex quo codice ita retinuit hujus textus integram. De Ecclesia Zamorensi nonnulla notavi in c. 4. de suppl. neglig. Præsens epistola missa est D. Petro ipsius Ecclesie Præsuli, qui floruit in ea circa an. 1203. ut refert Aegidius Gonzal. in theatro ipsius Ecclesie.

Classicis, 12. q. 1. D. Cyprian. l. 4. ep. 2. ad Anton. ibi: "Operari tu putas rusticum posse, si dixeris, agrum perita omni rusticitatis exerce, cultus diligenter insiste, sed nullam mestem metes, vindemiam nullam premes, nullos oliveti tui fructus capies, nulla de arboribus poma decerpes." Liv. ait: l. 5. nusquam operam esse sine emolumento, nec emolumentum sine impensa opera esse. Cassiodorus, l. 10. var. ep. 37. nimis impium ajobat plenissimis cellis vacuos effarie cultores. Unde Ecclesie praxis semper fuit, clericos omnes Ecclesiasticos.

b A morensi.) Consonant D. Gregorius relatus, in c. Ec-

BIBLIOTECA CENTRAL DA FACULDADE DE CIÊNCIAS DA UNIVERSIDADE DE SÃO PAULO

nantium suum latenter ad S. Apost. destinavit, & se simplicem clericum, Jo. scilicet de Bitunia, dolose faciens appellari, & falso significans violentiam per Comitissam Siclin. Canonicis irrogatam, & de interpositis appellationibus ab eadem Comitissam non habita, se afferens eadem canonice in Praeposito, a prelo predicto nostro ad ven. frat. nostrum N. Episcop. & dilectos filios N. Decanum, & N. Praepositum Svesion. litteras impetravit: quibus datam est in mandatis; ut eandem Comitissam denunciarent excommunicationis vinculo detineri, & tamal ab omnibus evitanda, donec Ecclesie Siclin. & passis injuriarum, de ablatis omnibus, & irrogatis injuriis satisfecisset; competeret, & de speciali est mandato Sedis Apost. absolatur. Qui etiam sollicite providereat, ut si electionem Praepositi ad dict. Canonicos ex legitimis rationibus asserentibus cognoscerent pertinere, sepe nominat Nobili, & culibet laice persona collata sibi canonice dignitatis, & appellatione remota, pacifica possessione gaudere. Judices autem ipsi nulla causa cognoscione praehabita, vel etiam citatione praemissa, tenorem mandati Apostolici praefate Comitissae cum suis litteris direxerunt, eidem districte mandantes, quatenus Praeposito, Ecclesie, & Canonicis Siclin. de illatis injuriis cum plenaria datione restituere satisfecerit competeret: scilicet, quod donec quod mandaverat, adimpleret, & de speciali est mandato Apostolico absoluta, ipsam, & officiales suos, & alios honorum Siclin. Ecclesie invaloros pro excommunicatione haberent: & vobis, frater N. Torvaldes, & N. Morien. Episcopi, ut hoc denunciatis omnibus, auctoritate decessant Apostolica in mandatis. Post haec vero cum praefata Comitissa ab eisdem citata iudicibus, procuratorem suum ad praesentiam sibi locum, & terminum destinasset, licet haec excommunicatione crederet non teneri, sufficientem tamen obtulit cautionem, quod Ecclesie pareret iudicio, vel mandato, ut absolutio beneficii mereretur. Quod cum ab ipsi iudicibus non posset aliquatenus obtinere, & usque ad productionem testium fuisset in causa ipsa processum, & iudices testes ex parte Comitissae productos admittere noluerunt, mandato praedecessoris nostri minus rationabiliter inhaerentes in quo continebatur expressam, ut si electionem Praepositi ad iudicatos Canonicos ex legitimo eorum asserentibus cognoscerent pertinere, prenominate Nobili, & culibet laice persona perpetuum silentium imponeret, & faceret Praepositum ipsam collata sibi canonice dignitatis, appellatione remota, pacifica possessione gaudere, procurator eisdem Comitissae ab eorum manifestis gravaminibus Sed. Apost. appellavit. Ipsi vero iudices nihilominus contra Comitissam sententiam protulerunt, a quoque sententia, sicut & prius, ad Romanam fuit Ecclesiam appellatum. Tandem vero dilectis filiis N. Sancti Quintini, & N. Roica. Decano, & N. Cantori Peron. fuit causa eadem a S. Apostolica delegata. Quorum iudicium, quia fuit & primi Iudices praedictam Comitissam fuisse volentem absolvi, & testes suos admittere recusant, quia unus ipsorum iudicum Advocati adversae partis pariter, vel antiquus dicebatur, & alter cum causa ipsa sub eorum examine tractaretur, a praedicto Joanne de Bitunia Diacono, praebenda donationem recipit: procurator praefate Comitissae penitus recusavit, & ab eis tanquam a suspectis, ante & post sententiam Sedem Apostolicam appellavit. Et quoniam priores, & posteriores iudices in causa ipsa tam inordinate procederant, postulabat eadem Comitissa, ut quicquid factum esset per eisdem iudices, & in eius fore praedictum post appellationem legitime interpositam attentatum, irritum fieret, & inane: praefertim cum commissio illa ad Svesion. iudices veritate noferat tacita impetrata. E contra vero dilectus filius Magister Robertus, adversa partis procurator, & nuncius, respondebat, quod cum defuncto G. Siclin. Praeposito, Praetere eisdem Ecclesie de successore electione tractaret, & primo die non postulant in personam idoneam convenire; tandem praedictum Joannem de Bitunia in Siclin. Praepositum unanimiter elegerunt, & installarunt, ne quid in praedictum electionis eorum fieret, Sed. Apost. appellantes. Clericus etiam Comitissae, qui praesens aderat, nihilominus Romanam Ecclesiam appellavit. Ipse autem Joannes de Bitunia electus taliter in Praeposito, omnium hominum ad Praepositorum pertinentium in pace recepit homagium, & eodem die fructus Praepositorum quiete habuit, & sine contradictione percepit. Praefata vero Comitissa Flandria, cum sepius suas litteras ad Siclin. Capitulum direxisset, ut Magistrum C. clericum suum elegeret in Praepositum, & non posset ab eis quod postularat, obtinere, per se, & ministros suos ad res Canonicorum, & illius, quem elegerat, & ad personas eorum manus extendit, personam male tractavit, & bona diripuit violenter. Cum autem ad venerabilem fratrem nostrum N. Rheinen. Archiepiscopum, sanctae Sabinae Card. tantis excessibus quassio devenisset, & eam, & fautores ejus excommunicationis sententia innotasset; quia

C A P U T XIX.

Idem a Archiepisc. & Archid. Senonen.

Dilectus filius T. Lingon, Canonicus in nostra proposuit praesentia constitutus, quod cum de mandato bonae memoriae Greg. P. praedecessoris nostri, G. quoniam Lingon. Episcopus quandam praebendam assignasset eidem in Ecclesia Lingon. & eadem sibi per praedictum praedecessorem nostrum fuerit confirmata; quia Capitulum Lingon. ipsum ad eandem praebendam recipere contempnerat, dil. fil. Clareval. & Longivadi Abbates auctoritate praed. nostri, cum

tandem in manu ejusdem Archiepiscopi de illis injuriis, & ablatis rebus promissis satisfecisset competeret, ab excommunicatione extitit absoluta. Verum quia postmodum non observaverat quod promissit, ab eodem Archiepiscopo fuit eadem sententia innotata, & de excommunicatione ipsius circumpositis Episcopis litteris destinata. Cumque super his omnibus ad praedictum praedecessorem nostrum quassio delata fuisset, ipse praedictus Svesion. iudicibus causam ipsam, & praedictum est) terminandam commisit, qui secundum quod in mandatis receperat procedentes, utriusque partis receptis testibus, cognoscentes jus electionis ad Siclin. Capitulum pertinere, & praefatam electionem auctoritate Apostolica confirmare, & praefatam Comitissam denunciare excommunicationis sententia subjicere. Cum vero praefata Comitissa nunciam ad Sedem Apostolicam direxisset, & de utriusque partis assensu praedictis N. S. Quintini, & N. Rejen. Decan. & G. Cantori Peronen. causa eadem fuisset cognoscenda commissa, ipsi iudices diligenter quae hinc inde fuere proposita, & praedictum virorem consilio praedictum iudicium sententiam approbaverunt, eam auctoritate Apostolica confirmantes: pro quo idem Magister Robertus cum instantia supplicabat, ut quod erat per priores iudices sententiam, & approbationem nihilominus a secundis, nostra quoque confirmaretur auctoritate, & res Canonicorum, & dicti electi, quas praedicta Comitissa per se, & fautores suos occupaverat, faceremus cum integritate restitui, & de injuriis satisfecisset competeret. Nos igitur, quibus ex superius incumbit administrationis officio diligere justitiam, & odire iniquitatem, cum fratribus nostris utriusque partis allegationes, & rescripta diligenter intuentes, cognovimus evidentem commisionem ad Svesion. iudices per precum mendacia impetratam, cum ipsas Joannis praedictum fuerit nomen cuiuslibet dignitatis, & interposita appellatione a Comitissa, vel ab alio nulla in eis mentio haberetur, & mendax precator carere debeat impetratis. Praeterea non est aliquid ratione credendum, quod idem praedecessor noster sine causa cognoscione praefatam Comitissam voleat excommunicatione notari, vel si super iure suo perpetuum imponi silentium, cum merito causarum partium assertiones pandantur: Item ipsi iudices Svesion. videtur in rescriptis, quae postmodum, discorsitate, cum in litteris, quae postmodum iudicibus direxerit se abserant utriusque partis receptis testibus ad sententiam processisse, & in rescripto prolatae sententiae, se non utrumque. sed ex parte Canonicorum receptis testibus fecerant. Ex praemissis itaque, & aliis rationibus, tam priorum, quam posteriorum iudicum inordinatas sententias cognoscentes, quicquid super causa ipsa occasione praedictam commisionem condicium dignoscitur, vel statuum, de fratrum nostrorum consilio decernimus nos tenere, ad illam statim idem negotium reducendum, quem ante commisionem primam dignoscitur habuisse. Ut autem utriusque parti sua debeat iustitia respondere, causam ipsam duximus secundum formam canonice committendam. Nalli ergo, & Dat. Romae apud S. Petrum, Hujus epistolae major pars recedit, in c. 1. de sent. & re iudicata, in 2. collect. b. Siclin.) Legendum esse Siclinens.) jam notavit Boetius Epon. r. 1. q. 1. h. de heret. tit. de reprobatis, n. 58. Siclinum enim est in dice. Tornac. in ipso Comitatu Flandriae. c. Bitunia.) Legendum est Bitunia, ut habetur in relatis epistolis Innocentii, seu Bernardi, ut voluerat Boetius Epon. ubi proxime, Caliac. in present. d. Lateran.) Sub Alexandro III. c. 13. & 14. e. Intraforas.) Intraforas dicitur omnis iustitia occupatio, & absque legitima causa facta, c. quia, de concess. praebend. Unde ille dicitur intrusus in beneficio, qui a non habente potestatem conferendi, sed absque canonica institutione illud obtinuit, c. cum venisset, de in integrum rest. c. ex frequentibus, de instit. c. eum qui, hoc tit. in 6. cap. ad auct. & de excess. Pral. quod quidem variis modis accidere potest, quos scilicet prosecquitur Frances, in r. de intrusione, q. 2. cum seq. f. Ante confirmationem.) Unde ut intrusus, amittit jus si quod habebat ad ipsam praebendam, c. 17. de elect. c. avaritia 5. cod. tit. in 6. late probant Loetherus, de re benef. l. 1. p. 1. q. 13. n. 1. Barboia, de poss. Episc. 3. p. alleg. 57. n. 224. & l. 1. juris Eccles. c. 19. n. 249. g. Tolerantur.) Ex hoc textu recte docet Boetius Epon. ubi supra, Principis tolerantiam non inducere dispensationem, quod etiam laudatur ex c. de cogn. spirit. & docent Gamma, Thomas Sanchez, & alii concessi a Barboia in presenti, num. ultim. qui exponit textum in cap. quia, circa, de consensu & assen. Sed licet non mera, & propria dispensatio inducatur ex tali patientia, tamen quasi dispensatio inducitur, cap. 1. qui matrimonium accusare, in 3. collect. ubi Ecclesiam quodammodo dispensando dissimulare, & dissimulando dispensare quodammodo docetur: late explicant Basilius, de matrim. l. 8. cap. 15. a. n. 6. Salgado de retent. bul. l. 1. p. c. 2. sect. 5. par 101.

cum nollet aliquatenus a contradictione cessare, ipsum supposuerunt ecclesiastico interdictione. Postmodum autem ad praesentiam nostram accedens, ad dil. fil. Medulenen. & Guincian. Abbates obtinuit scripta nostra; sed cum per eos iustitiam suam non posset obtinere, nos ven. Rheinen. Archiepiscopo S. R. E. Cardinali, tunc Episcopo b. Praenestino, Apostol. Sedis Legato, sicut asserit, dedimus in mandatis, ut praedictam interdictionem sententiam, sicut fuerat rationabiliter promulgata, faceret appellatione postposita firmiter observari: unde cum idem Archiepiscopus negotio prorogaret, & idem post labores multiplices tere de promovendo ipso negotio desperasset, deficient in expensis, ad instantiam Archiepiscopi memorati, & auctoritate ipsius talis inter eundem T. ex una parte, & v. f. nostr. R. Episcopum, & dil. fil. Canonicos Lingon. ex altera, compositio intercessit, quod info ab eodem Capitulo per manus praedicti Archiepiscopi recepto in Canonicum, & in fratrem, & concessio sibi & filio in Choro, & participatione qualibet divinarum, idem fructus praebende alicuius ejusdem Ecclesiae percipere non deberet, nisi loco proximo vacature. Licet autem praefatum Archiepiscopum sincera diligamus in Domino charitate, ipsiusque velimus honori deferre; quia tamen in his quae contra canonicas functiones attentari noscuntur, ei deferre nec volumus, nec debemus, quod ab eo illicite factum est in hac parte, duximus irritandum, quod licite factum est approbantes. Cum ergo dictum T. in Canonicum recepit, & fratrem canonicis non obviet institutus, & vacantiam expectare praebendam, Lateranensi Concilio non sit dubium a obviare: nos illicite reprobato, quod est licitum approbantes, quia videtur indignum, ut is qui receptus est in Canonicum, praebenda beneficio defraudetur: diser. v. per A. l. m. quat. dictos Episcopum, & Canonicos Lingon. si verum est quod asseritur, ut eidem praebendam, cum se facultas, & obtulerit, non differant assignare, vos eos non. praemissa per cens. Eccl. sub cuius. contrad. & ap. ob. compellentes, factis eidem portionem q. quorundam, quae fuerint in Ecclesia memorata, sine diminutione qualibet assignare, contraditores per cens. eandem appel. postposita compefendo.

NOTAE.

1. **Svension.** Ita etiam legitur in 3. coll. sub hoc tit. c. 5. ex qua integrum illi restituo: calus autem ita contigit. Cum Episcopus Lingonensis ex praepotio Pontificis canoniam in sua Ecclesia Tancredus assignasset, Capitulum tenuit illum admittere, quare Innocentius Ecclesiam ipsam interdictione lapsosuit, unde Canonici translationem fecerunt cum ipso Tancredus, ut ipsum in Canonicum, & in fratrem statim recipere, assignatis illis stallis in Choro, & loco in Capitulo; sed fructus praebende non percipere aliquid illa vacaret. Consulit Innocentius, hanc posteriorem partem translationis improbat, & decrevit, ut Tancredus statim virtute talis reprobationis perciperet distributiones quotidianas, & cum primum facultas se obtulisset, illi integra praebenda assignaretur. Cuius decisionis mentio etiam fit in cap. dilecto; infra hoc tit. & cum expolui in c. relationum, hoc tit. b. Praefatus, Abbi. S. L.) Vido de Pare, qui Gallus monachus, ac xv. Abbas Clitern. totiusque Cliternensis ordinis Caput, ab Innocentio III. Episcopo Cardinalis Praenestinus est creatus anno 1198. vir sane singulari sanctitate, pietatisque insignis: in multis autem, splendidisque legationibus, quibus peritandus est, ac celebrior fuit, cum sub eodem Innocentio anno 1199. in Gallis, Germaniaeque Othonis Imperatoris electionem nomine Pontificis ratam habuit contra Philippum Svevum, quem a communionis Fidelium Ecclesiastica censura removit, quod Reipublice Christianae tranquillitatem inquieto ambitionis illa interurbaret. In qua legatione non modo civili rerum haturi consuliit Vido, sed etiam Ecclesiasticus ritus promovit, acque adauxit. Siquidem reite Galfridus Hiltbertacensis, ejus locuti Scripserunt, l. 3. c. 16. & l. 6. c. 2. quoniam, & decretis, ut non nisi pallata campagna litans sacerdos inuentum tollerent hostium, nere deturctur infirmis, nisi eadem campagna peressente, five ad exortandum Fidelium pietatem, five ut a ratione multiplicatis interfectionibus facilius exorata fasus agrotantibus obvenerit. Quem postea universalis Ecclesia morem complexa est. Laodice. Concil. convocavit, lapsique clericis laicos severiores dicit, ut in regionibus studio flagrant, ante Paulus videretur, quas ex parte memorant Praepositorum, & Equidem de Aurtz Valle, in histor. Lotharingum Episcoporum, ab Innocentio tertio, anno 1204. Archiepiscopus Rheimensis in demortui Vivilmi Albimani lo-

cum adiecit: eidemque Guidoni Rhemeni Archiepiscopo, & S. R. Ecl. Cardinali, quique successoribus Regum Francie inuogenturum privilegia confirmat Innocent. anno 1209. Idibus Maii, Pontific. 3. Reg. Vatic. ep. 75. fol. 24. referunt eundem in serie Prafulum Ecclesiae Rheimensis, Ughellius, l. 1. tract. sac. fol. 203. c. Stallo.) Quid sit Stallum, expolui in c. 7. de rescriptis, d. Obviare.) Licet enim possit Legatus reservare certi beneficii collationem etiam in favorem certa persona, c. cum dilectus, c. si apostolicus 22. hoc tit. in 6. & has reservatio videatur importare collationem beneficii vacatur, hoc prohibendum reservatio sic simul cum expectativa, quod prohibendum est, quia continet in se votum captandae mortis alienae, & ita non valet talis reservatio, ex hoc textu; si autem huiusmodi reservatio fit absque ulla expectativa, quia tunc nullum jus quatuor est, in cuius favorem reservatur, ideo valet talis reservatio, ut docet Galat. de Ecclesiis, hierarch. dist. 3. de legatis, n. 11. c. Causa facultas se obviat.) Magna enim dilatare veritatur inter istam clausulam, & inter illam, cum primum vacaverit; nam virtute prima clausula non potius ac vacaverit praebenda conferenda est, sed cum opportunitate in 3. c. 8. de cens. praeb. Faciunt textus, in l. n. p. de ver. sig. l. 8. §. ult. ff. de res. tur. l. 1. r. q. 1. ff. quando dicit legatus, l. ultim. ff. qui sine manumiss. ubi similes clausulae reperuntur. d. Assignare.) Juxta adducta in c. relationum, hoc tit. g. Quodiamvis.) Facit textus in c. cum M. de consuet. & ex duabus decisionibus aperte probatur, canoniam per se absque praebenda beneficium Ecclesiasticum esse, quod & notari supra in c. 1. nam Canonici canoniam, qui non habent praebendam, habet jus percipiendi distributiones quotidianas, quae licet fructus beneficii non sint, essent, postmodum, hoc tit. inter communitatem, sunt tamen emolumenta, quae proprie officium impendunt in Ecclesia praestantur. Magna de diffinito, c. 6. per tot. Barboia de Canonici, c. 12. Solozano de heredit. inuocatis, in 481. Nec contrarium probat textus, in c. in militibus, de rebus ubi cum agatur de Canonicis, & illis, qui in Canonicos tunc sunt recepti, dicitur nondum eos Ecclesiasticum beneficium fuisse alioquin: ergo quia canoniam per se non est beneficium Ecclesiasticum. Cuius textus difficultate motus Fabricius in Prati de benef. de tit. c. in tit. n. 21. c. 21. confirmavit canoniam per se non esse beneficium: sed difficultati illi facile satisfacies ex adductis in eodem, c. in infra.

C A P U T XX.

Idem a Episcopo Brixienfi.

Uz fraternitatis devotio. Et infra: Praeterea consului, cum sepe contingat, quod ad unam praebendam duo clerici, propter nimiam importunitatem petitionum eliguntur, utrum confirmanda sit talis electio, vel potius irritanda. Nos igitur attendentes quod si duo clerici unam praebendam tenerent, illud esset contra Conc. Turon. b. quod praebendam inibi retentionem; & si unus illorum ipsam obtineret praebendam, sub expectatione alius, contra & Lateranensi Concilio remaneret. Inquisitioni tuae taliter respondemus, quod talis electio de rigore juris penitus est cassanda.

NOTAE.

1. **Brixienfi.)** Ita etiam legitur in 3. collect. sub hoc tit. c. 6. & de in c. ius, de praer. ubi alias partes hujus decretalis concessi, & inscriptionem expolui. b. Turonensis.) Relatum in c. majoribus, hoc tit. c. Lateran.) De quo agemus in c. 2. de concess. praeb.

COMMENTARIUM.

1. **Perurumque contigit ad unam idemque beneficium duos eligi, seu praefatari, & cum unus tantum sit mittendus, nec dividi possit inter duos beneficium, aut nullius electio confirmari, ex traditis in c. majoribus 8. hoc tit. aut electione una infirmata, altera confirmatur: quod procedit data aliqua prioritate inter utrumque electionem, c. dilectus 25. hoc tit. late probat Solozano, r. 2. de iure titul. l. 2. c. 9. unde si Pontifex unam eandemque praebendam duobus successively conferat, licet in aliis actibus posteriori prioribus derogent, l. p. a. l. c. de iustis, l. i. l. c. de iure, §. de iure Codicil. Valenza, consil. 63. n. 184. tamen in eo casu rescripti data attenditur, D. D. Gonzalez, in Decretis, Tom. III.**

ut probavi in capitul. c. plenius, de reser. & de primo rescriptum imperavit ad beneficium, praefertur illi, qui secundo ad idem beneficium litteras impetravit, c. ex parti. 12. de offic. deleg. nam cum virtute prioris rescripti jus acquisitum fuisset primo, non potest secundum admitti cum eius praedictio, ut probat doctrinam hanc expensens ad Infortun. commendas Solozano de c. 9. per totum: facit textus disertus in c. si tribula. fiant, de prob. l. 6. In aliis vero privilegiis pluribus concessis, cum alii per alium praedictum non irrogatur, attenditur tempus presentationis litterarum, seu adeptae possessionis, ut varios casus inde resolventes docent Kocher in tract. de primariis praebendis, p. 24. Valenza, consil. 128. n. 151. & consil. 104. n. 6. Cum ergo in presenti casu, ad unum idemque beneficium duo electi simul fuissent, nulla data prioritate temporis, & beneficium dividi non posse, juxta Concilium Turon. relatum in d. c. majoribus 8. ideo Pontifex in presenti decrevit utramque electionem esse irritandam, ne ad unam, idemque beneficium duo admitterentur, repugnante Concilio Turonensis dispositione, de qua in d. c. majoribus, ex casus commentario, quae hac spe in mutanda fuer.